

Quædam plures quam nos, alia dentium, ordines nullos habent. Avibus, quibus os, ventriculus, intestina, non desunt, ingluviem frustra superesse, tua conjectura ductus existimare quis posset, frustra etiam in homine nervi quos vocant recurrentes, quique à tertia nervorum conjugatione capreoli vitis instar convoluti mittuntur, tam longo producuntur anfractu, quo brevior fane compendio prævenissent. De quibus rationes exquirendo si philosophari libet, fac ut rerum congruitas pateat, non quod aliarum necessitas lateat, si Philosophus audire velis. Hæc eo dicta sunt, ut axioma tam celebre cur usurpare nolim intelligas; est enim incertum, obscurum, Dialecticum, quod disputandi silvam copiosam afferat, sciendi vero campum non aperiat; Atque ad eam rem solam utile, in qua sola Philosophi non utuntur invenio, quod haud absque necessitate moneat, ne de rebus non necessariis, non modo inutilibus, tot inutilia verba multiplicent. Sed de axiomate vulgari sat multa diximus, de sensibus haud parum dicendum superest.

Quintus
etiam sen-
sus motu
cietur.

§. 9. Quaternis autem commovendis motus, & figuræ causas & claras, & aptas addiximus. Restat quintus, quo lucem & colores cernimus: sed motus & figuræ vestigium nullum conspicias. Esto. Et alia multa sunt, quæ sub sensus non cadunt. Aliquid rationi dandum, quod sensui negatur. Apparent in quatuor, igitur in quinto, licet minus appareant, cogitandum, aut certe ut investigando compareant sperandum erit. Rectiusne conjectura ab uno ad quatuor, an à quatuor ad unum derivatur? Aut duplici potius animam facultate donabis, ut alteram extensum figuratum, & motum, alteram nescio quid aliud, nisi quod ab illis diversissimum sciam, & qualitatem vocari audiam, percellat. Quæ cum sint inter se difficillima cur ad animam instrumentis tam similibus attolluntur? Nervus enim opticus à reliquorum sensuum nervis parum discrepat. Eademne machina metalla, & vapores è fodinis extrahes? Quamvis hæc cum corpora sint, longe minus inter se, quam extensum à qualitate dissideat. Luminis motum non vides, fateor. At quid sit moveri intelligis, tum moveri posse quippiam licet non videatur intelligis, qualitatem autem illam qua visionem fieri vis, nec visione quod sit, nec ratione quid sit percipis; æquius fane fuerit cognitum, non visum, quam nec visum, nec cognitum comminisci. Vilis igitur corpore moto, non qualitate percellitur, luce stimulari visum nemo non videt, lux itaque non qualitas sed corpus est. Idque longe clarius videbitur, si quæ qualitati, quæ corpori, quæ luci sint propria consideremus, atque inter se mutuo comparemus. Quid qua-

Lux est
corpus
motum,
non qua-
litas.